

Suomen ympäristökeskuksen johtava asiantuntija Risto Saarinen tutkii tietoja, jotka SYKE on kerännyt alueellisilta ympäristökeskuksilta. Niiden perusteella näyttää siltä, että biohajoavan yhdyskuntajätteen sijoittaminen kaatopaikalle vähentyi viime vuonna jopa 26 prosenttia edellisvuoden luvuista.

TEKSTI JA KUVA ELINA SAARINEN

Viime vuonna Suomessa syntyi arvion mukaan noin 1,75 miljoonaa tonnia biohajoavia yhdyskuntajätteitä. Näistä noin puolet, 0,93 miljoonaa tonnia, sijoitettiin kaatopaikoille. Puolet hyödynnettiin materiaana tai energiana tai käsiteltiin muilla tavoin.

Suomi on pitänyt hyvää vauhtia biohajoavien jätteiden käsittelymenetelmien tehostamisessa. Kirittäjänä ovat osittain toimineet EU:n kaatopaikkadirektiivi ja sen pohjalta annettu kansallinen kaatopaikka-asetus. Niissä asetetaan tavoitteeksi, että vuonna 2006 kaatopaikoille sai sijoittaa enää 75 prosenttia vuonna 1994 kaatopaikalle sijoitetusta biohajoavan yhdyskuntajätteen määrästä. Vuonna 1994 kaatopaikalle

”Jäteala voisi pienentää merkittävästi kasvi-huonekaasupäästöjään kieltämällä tulevaisuudessa biohajoavan jätteen kaatopaikkasijoituksen kokonaan.”

sijoitettiin 2,1 miljoonaa tonnia biohajoavaa yhdyskuntajätettä, joten viime vuonna tavoitteiden mukainen määrä olisi saanut olla enintään 1,6 miljoonaa tonnia. Vuonna 2009 kaatopaikoille saisi päätyä enää miljoona tonnia eli noin 50 prosenttia vuoden 1994 määrästä.

Mikäli arvio pitää paikkansa, Suomi on siis saavuttanut vuoden 2006 valtakunnalliset tavoitteet kirkkaasti. Vuoden 2009 tavoite on sekin jo saavutettu. Voiko tästä vetää sen johtopäätöksen, että biohajoavan jätteen käsittelyn suhteen ei tarvitse enää ponnistella, Suomen ympäristökeskuksen johtava asiantuntija Risto Saarinen?

”Tällaisiakin lauseita olen kuullut”, Saarinen myöntää.

”Kun valtakunnalliset luvut ovat riittävän hyviä, alueelliset toimijat saattavat ajatella, ettei heidän tarvitse enää tehdä suuria parannuksia oman alueensa biojätteen käsittelyssä.”

Suomen ympäristökeskuksen tekemän selvityksen mukaan alueellisilla toimijoilla on kuitenkin vielä tekemistä, vaikka valtakunnalliset keskiarvot osoittavat muuta.

Alueelliset erot huomattavia

Selvityksen perusteella eniten tarvetta uudelle biohajoavan jätteen käsittelykapasiteetille olisi

SUOMI ON SAAVUTTANUT JO VUODEN 2009

Kaatopaikalle yhä vähemmän biohajoavaa jätettä

Biohajoavien jätteiden käsittely on Suomessa tehostunut: enää noin puolet biohajoavista jätteistä päätyy kaatopaikoille. Suomi on jopa saavuttanut jo vuodelle 2009 asetetut valtakunnalliset tavoitteet kaatopaikkakäsittelyn vähentämisestä. Alueellisesti biohajoavien jätteiden käsittelyssä on vielä parannettavaa.

Uudellamaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapisella. Näillä alueilla kaatopaikalle joutuu suhteessa huomattavasti muuta Suomea enemmän biohajoavaa yhdyskuntajätettä.

Mycös Pirkanmaalla ja Pohjois-Karjalassa biohajoavaa jätettä sijoitetaan kaatopaikalle enemmän kuin Suomessa keskimäärin.

Muuta Suomea vähemmän biohajoavaa jätettä näyttäisi selvityksen perusteella päätyvän

kaatopaikalle Lounais-Suomessa, Länsi-Suomessa ja Kainuussa.

”Lounais-Suomessa vähäistä kaatopaikkasijoittamista selittää Turun jätteenpolttolaitos, mutta olisi mielenkiintoista tutkia tarkemmin, mistä luvut muualla johtuvat”, Saarinen pohjaa.

Suomen ympäristökeskuksen tekemä selvitys herättää myös kysymään, miksi selvityksen ar-

TAVOITEET

vioiden perusteella Pohjois-Savossa yksi asukas tuottaa lähes kaksi kertaa niin paljon biohajoavaa jätettä kuin Lapissa.

Laitoskapasiteettia lisää – mutta kuinka paljon?

Risto Saarisen mukaan nyt tehty selvitys ei anna suoria vastauksia siihen, millaista käsittelykapasiteettia olisi rakennettava, minne ja kuinka paljon.

”Asiaa on katsottava valtakunnallisena kokonaisuutena. Vaikka joillain alueilla biohajoavaa jätettä sijoitetaan kaatopaikalle enemmän kuin muualla, ei se suoraan tarkoita, että sinne olisi rakennettava tietty määrä kierrätys- tai polttolaitoksia. Tietysti selvitys antaa osviittaa, että esimerkiksi Uudellamaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapissa olisi hyvä miettiä, mikä olisi järkevin keino vähentää biojätteen kaatopaikkasijoittamista”, Saarinen kommentoi.

Biohajoavien jätteiden viemistä kaatopaikoille on nimittäin vielä selvästi vähennettävä, vaikka vuoden 2009 kaatopaikkatavoitteet onkin jo saavutettu. Vuonna 2016 tavoite kiristyy niin, että silloin kaatopaikoille on luvallista sijoittaa enää enintään 0,7 miljoonaa tonnia biohajoavia yhdyskuntajätteitä.

Ensimmäinen kurkistus alueelliseen biojätehuoltoon

■ Suomen ympäristökeskus keräsi keväällä tietoja alueellisista ympäristökeskuksista näiden biohajoavien yhdyskuntajätteiden käsittelystä ja kaatopaikkasijoittamisesta vuodelta 2006. Tiedot kerättiin nyt ensimmäistä kertaa aluekeskuksista tällä menetelmällä. Tilastokeskus kokoaa vuosittain valtakunnalliset tilastot, mutta ympäristökeskusten selvityksen tavoitteena oli selvittää etenkin sitä, millaisia eroja eri alueiden jätteenkäsittelyssä on ja missä tarvitaan kipeimmin lisää käsittelykapasiteettia biohajoavalle jätteelle.

Selvitys ei kuitenkaan tuo selkeitä vastauksia kaikkiin kysymyksiin, sillä alueelliset ympäristökeskukset ovat käyttäneet raportoinnissaan erilaisia menetelmiä.

”Haimme sellaisia tietoja, joita ei ole ennen kysytty. Jäteala on nuori, mikä näkyy tilastoinnissa. Eri paikoista saatuja lukuja on hyvin vaikea verrata keskenään”, huomauttaa Suomen ympäristökeskuksen johtava asiantuntija Risto Saarinen.

Nyt tehty selvitys olisi voinut tuottaa hieman varmempia arvioiteja, jos raportoinnissa olisi huomioitu aluekeskusten tavanomainen raportointiaikataulu.

Arviointitapojen ero tulee esille esimerkiksi katsottaessa biohajoavan jätteen osuutta sekajätteestä. Selvitykseen vastanneista ympäristökeskuksista osa oli käyttänyt osuuden määrittelyssä aikaisempia tutkimustuloksia, osa kaatopaikanpitäjien arviota, osa taas niin sanottua oppikirjalukua eli yleisarviota siitä, paljonko sekajätteen seassa on biohajoavaa jätettä. Näin ollen joillain alueilla sekajätteen joukossa arvioitiin olevan vain 33 prosenttia biohajoavaa jätettä, kun toisilla alueilla sen osuudeksi arvioitiin jopa 69 prosenttia.

”Täsmällistä informaatiota jätteestä on erittäin työlästä saada, sillä jätettä on vaikea analysoida ja siitä on vaikea ottaa näytteitä”, Saarinen selvittää.

Joka tapauksessa nyt tehty alueellinen selvitys tarjoaa Saarisen mukaan tavallaan ensimmäisen raportoidun katsauksen suomalaisen, alueelliseen biojätehuoltoon ja sen paikallisiin erityispiirteisiin.

Biohajoavien yhdyskuntajätteiden käsittely ja kaatopaikkasijoitus Suomessa vuonna 2006 (tuhatta tonnia)

Alue	Biohajoavia jätteitä yhteensä	Hyödynnetty materiana	Hyödynnetty energiana	Käsitelty muulla tavoin	Sijoitettu kaatopaikalle
Etelä-Savo	52,2	24,3	2,7	0	25,2
Häme	139,6	41,6	37,9	0	60,1
Kaakkois-Suomi	70,0	38,6	16,7	1,97	15,2
Kainuu	28,7	12,2	5,4	0	11,1
Keski-Suomi	84,2	36,8	8,3	0	39,0
Lappi	49,3	17,9	0,7	0	30,7
Lounais-Suomi	162,7	47,1	0,04	48,3	67,5
Länsi-Suomi	168,6	78,0	40,5	3,5	46,5
Pirkanmaa	165,3	56,3	5,0	0	101,6
Pohjois-Karjala	52,9	19,6	1,3	0	32,0
Pohjois-Pohjanmaa	119,9	39,9	0,02	0	80,0
Pohjois-Savo	108,3	42,6	27,1	1,5	53,7
Uusimaa	548,6	176,4	7,7	0	364,4
Yhteensä	1 750,3	631,1	153,4	55,2	927,0

Lounais-Suomen luvuissa esikäsitellynä raportoitu jätemäärä on vähennetty biohajoavien jätteiden kokonaisuudesta. Muulla tavoin käsitellyn jätteen luku sisältää Turun jätteenpolttolaitoksessa poltetut biohajoavat yhdyskuntajätteet. Taulukon luvut eivät ole suoraan yhteenlaskettavissa, sillä eräitä tietoja puuttuu. Tietojen lähde: Suomen ympäristökeskus 11.–14.9.2007.

”Jos suunnitelluista polttolaitoshankkeista puolenkymmentäkin toteutuisi, Suomi on hyvässä vauhdissa vuoden 2016 tavoitteiden saavuttamisessa. Mutta jos ajatellaan ilmastotavoitteita, jäteala voisi pienentää merkittävästi

kasvihuonekaasupäästöjään kieltämällä tulevaisuudessa biohajoavan jätteen kaatopaikkasijoituksen kokonaan. Tämä on se poliittinen kysymys, joka tulee jatkossa vielä eteen”, Saarinen ennustaa.